

Odbor kultury a památkové péče
oddělení památkové péče

Arcibiskupství olomoucké
Wurmova 562/9
779 00 Olomouc

zast.

Ing. Daliborem Matouškem
8. května 454/16
779 00 Olomouc

datum	oprávněná úřední osoba	číslo jednací	spisová značka
15.03.2016	H. Slušíková/609	KUZL 18942/2016	KUSP 13221/2015 KUL/11

Z á v a z n é s t a n o v i s k o

Krajský úřad Zlínského kraje, odbor kultury a památkové péče, jako věcně příslušný správní orgán dle ust. § 67 odst. 1 písmeno g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů, podle § 28 odst. 2 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: „zákon o státní památkové péči“) a jako místně příslušný správní orgán dle ust. § 11 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: „správní řád“), správního řádu,

vydává

k žádosti o závazné stanovisko na akci „Stavební a restaurátorská obnova - areál Velehrad - SO 05 - Ohradní zed“, přičemž se záměr týká stavby ohradní zdi na pozemcích parc. č. 4, 29, 33, 34 a brány na pozemku parc. č. 31 vše k. ú. Velehrad a tyto pozemky jsou součástí národní kulturní památky „Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje ve Velehradě“ (dle nařízení vlády č. 170/2008 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky), podané dne 15.02.2016 Ing. Daliborem Matouškem, Arbesova 193/6, 783 01 Olomouc - Slavonín, adresa pro doručování: 8. května 454/16, 779 00 Olomouc, IČ: 18485014 (dále též: „žadatel“), který je dle plné moci ze dne 11.11.2015, oprávněn jménem Arcibiskupství olomouckého, Wurmova 562/9, 779 00 Olomouc, IČ: 00445151, jako vlastníka pozemků parc. č. 29, 33, 34 a brány na pozemku parc. č. 31 vše k. ú. Velehrad k. ú. Velehrad a staveb na nich (dále též: „zmocnitel“), a dle smlouvy ze dne 11.11.2015 k údržbě stavby ohradní zdi na pozemku parc. č. 4 k. ú. Velehrad, zastupovat zmocnitele, mimo jiné, před orgány státní památkové péče, a činit v této souvislosti veškeré úkony, zejména podávat žádosti, návrhy a vyjádření, seznamovat se s podklady před vydáním závazných stanovisek a rozhodnutí, přijímat doručované písemnosti, včetně doručování do vlastních rukou, podávat opravné prostředky nebo námitky a vzdávat se práva na odvolání, a k doplnění žádosti podaném dne 25.02.2016,

podle ust. § 14 odst. 1 a § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči, v souladu s ust. § 149 odst. 1 správního řádu, toto

závazné stanovisko:

V ý r o k I.

Zamýšlená stavební obnova ohradní zdi v úseku ozn. č. 7 až č. 11, včetně podezdívky plotových dílů vjezdové brány - součást úseku č. 11, přičemž se záměr týká staveb na pozemcích parc. č. 4, 29, 31, 33, 34 k. ú. Velehrad, dle předložených dokumentací a jejich doplnění:

- 1) Dokumentace s názvem: „Velehrad Areál kláštera p. č. 4, 34, 31, 33, 29 - Stavební a restaurátorská obnova - SO 05 - ohradní zed“, Zaměření a stavebně technický průzkum, vyprac.: Architektonicko urbanistický ateliér, Ing. Jiří Tomeček, ul. 8. května 16, 772 00 Olomouc 2, označené datem: 12.02.2016

- 2) Dokumentace s názvem: „Velehrad Areál kláštera p. č. 4, 34, 31, 33, 29 - Stavební a restaurátorská obnova SO 05 - Ohradní zeď“, vyprac.: Architektonicko urbanistický ateliér, Ing. Jiří Tomeček, ul. 8. května 16, 772 00 Olomouc, stupeň: PD, ozn.: **Aktualizace 23.02.2016**
- 3) Dokumentace s názvem: „Velehrad SO 05 - Ohradní zeď, Restaurátorské průzkumy a záměry“, ozn.: **Aktualizace 23.02.2016,**

spočívající:

- v demontáži všech novodobých konstrukcí ve zdi (ocelové kotvy, konzoly apod.)
- v odstranění křovin a náletové zeleně z ohradní zdi a před ohradní zdí ve vzdálenosti cca 1000mm od líce zdiva
- v přezdění narušených částí nebo úseků zdiva plnou pálenou cihlou na vápennou zdící maltu s trassem
- v rozebrání narušeného pásu zdiva pod stávající hlavou a v novém přezdění dle nynější podoby a výšky z plné pálené cihly kladené na vápenocementovou maltu vylepšenou tekutou přísadou na bázi elastomeru ve vodní disperzi
- v rozebrání stávající hlavy zídek z pálené cihly, betonové cihly a železobetonu a v provedení nové hlavy zídek (tvarová kopie původních cihelných hlav) z plné pálené cihly s původním sklonem, kladené na vápenocementovou maltu s přísadou na bázi elastomeru ve vodní disperzi
- v doplnění chybějících částí (zdivo, hlava zdi, kapsy, chybějící cihly) plnou pálenou cihlou
- v opatření povrchu hlav vápenocementovou omítkou v tl. 15mm, hlazenou hladítkem, s hydrofobním nátěrem a s olíčením v lomené bílé a světlém okru
- v odstranění stávající zavlhlé a zasolené omítky a v provedení nové vápenné s trassem, s finální povrchovou úpravou omítek renovační barvou na bázi silikátu s minerálními plnidly v odstínu lomená bílá
- v obnově kamenných stříšek na pilířích zdi, v jednom případě v její náhradě opět za kamennou stříšku
- v provedení odkopu po obvodu zdi s následným vložením separační vrstvy (mezi terén a stávající zdivo) a drenáže ve štěrkopískovém obsypu vyústěné do vsaku
- v opravě kovové branky v úseku č. 7 - jižní ohradní zeď
- v provedení obnovy profilovaných prvků zdiva úseku č. 9 (římsy, lišty)

mimo záměr realizovat niky ve zdivu v úseku č. 9

je

ve smyslu ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustná

pouze při dodržení podmínky, které se pro realizaci záměru stanovuje ve smyslu ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a c) vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči (dále jen: „vyhlášky“), takto:

V úseku č. 9 budou zachovány omítky na všech architektonických profilovaných prvcích, tj. římsách a liště, tyto konstrukce budou pouze očištěny od druhotných nánosů a maleb, lokálně budou tyto prvky opraveny, ev. doplněny vápennou omítkou.

Výrok II.

Zamýšlenou stavební obnovu ohradní zdi **v úseku ozn. č. 9**, na pozemku parc. č. 33 k. ú. Velehrad, dle předložených dokumentací a jejich doplnění:

- 1) Dokumentace s názvem: „Velehrad Areál kláštera p. č. 4, 34, 31, 33, 29 - Stavební a restaurátorská obnova - SO 05 - ohradní zeď“, Zaměření a stavebně technický průzkum, vyprac.: Architektonicko urbanistický ateliér, Ing. Jiří Tomeček, ul. 8. května 16, 772 00 Olomouc 2, označené datem: 12.02.2016
- 2) Dokumentace s názvem: „Velehrad Areál kláštera p. č. 4, 34, 31, 33, 29 - Stavební a restaurátorská obnova SO 05 - Ohradní zeď“, vyprac.: Architektonicko urbanistický ateliér, Ing. Jiří Tomeček, ul. 8. května 16, 772 00 Olomouc, stupeň: PD, ozn.: **Aktualizace 23.02.2016**

spočívající:

- v realizaci niky, která by přiznala původní průchod ve zdi

je

ve smyslu ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustné pouze dále připravovat

a pro další přípravu záměru provedení niky z vnitřní strany zdi č. 9 se dle ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky se stanovuje tato podmínka:

V úseku ohradní zdi č. 9 bude z vnitřní strany zdi po odstranění omítek proveden průzkum zdiva k ověření jeho charakteru a konstrukčního řešení a až na základě výsledků průzkumu bude případný záměr tvaru původního průchodu možné přiznat, přičemž tento záměr bude předložen správnímu orgánu k vydání závazného stanoviska.

Výrok III.

Zamýšlený záměr restaurování litinových váz na pilířích v jižní ohradní zdi (u kovové branky), kovové dvoukřídlé brány a plotových dílů v úseku č. 11 (západní ohradní zeď) a dvou kamenných koulí na nadstavci úseku zdi č. 9 dle předložených dokumentací a jejich doplnění:

- 1) Dokumentace s názvem: „Velehrad Areál kláštera p. č. 4, 34, 31, 33, 29 - Stavební a restaurátorská obnova - SO 05 - ohradní zeď“, Zaměření a stavebně technický průzkum, vyprac.: Architektonicko-urbanistický ateliér, Ing. Jiří Tomeček, ul. 8. května 16, 772 00 Olomouc 2, označené datem: 12.02.2016
- 2) Dokumentace s názvem: „Velehrad SO 05 - Ohradní zeď, Restaurátorské průzkumy a záměry“, ozn.: **Aktualizace 23.02.2016,**

přičemž jsou uvedené prvky díly uměleckořemeslnými ve smyslu ust. § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči,

je

ve smyslu ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustný,

při dodržení podmínky, která se pro realizaci záměru stanovuje ve smyslu ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 10 odst. 3 písm. c) vyhlášky, takto:

Vlastník zajistí do 30 dnů od ukončení restaurování všech prvků odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Kroměříži, Sněmovní nám. 1/2, 767 01 Kroměříž, v rozsahu a s obsahem dle ust. § 10 odst. 4 vyhlášky.

Odůvodnění:

Krajský úřad Zlínského kraje, odbor kultury a památkové péče (dále též: správní orgán), obdržel dne 15.02.2016 od žadatele (Ing. Dalibor Matoušek, Arbesova 193/6, 783 01 Olomouc - Slavonín, adresa pro doručování: 8. května 454/16, 779 00 Olomouc, IČ: 18485014) žádost o závazné stanovisko na akci „Stavební a restaurátorská obnova - areál Velehrad - SO 05 - Ohradní zeď“. Dnem podání žádosti o závazné stanovisko bylo v předmětné věci zahájeno řízení.

Vlastníkem ohradní zdi, jíž se záměr týká, na pozemcích parc. č. 4, 29, 31, 33, 34 k. ú. Velehrad, je zmocnitel - Arcibiskupství olomouckého, Wurmova 562/9, 779 00 Olomouc, IČ: 00445151. Je také vlastníkem pozemků parc. č. 29, 31, 33, 34 k. ú. Velehrad, neboť i těchto pozemků se záměr dotkne. Záměr obnovy ohradní zdi se dotkne také části zdi na pozemku parc. č. 4 k. ú. Velehrad, k čemuž má zmocnitel smlouvou ze dne 11.11.2015 založené právo údržby. Žadatel je pak dle plné moci ze dne 11.11.2015 udělené zmocnitelem oprávněn ho zastupovat, mimo jiné, před orgány státní památkové péče, a činit v této souvislosti veškeré úkony, zejména podávat žádosti, návrhy a vyjádření, seznamovat se s podklady před vydáním závazných stanovisek a rozhodnutí, přijímat doručované písemnosti, včetně doručování do vlastních rukou, podávat opravné prostředky nebo námitky a vzdávat se práva na odvolání.

Pozemky parc. č. 4, 29, 31, 33, 34 k.ú. Velehrad, jejichž součástí je stavba předmětné ohradní zdi se všemi částmi, jsou součástí národní kulturní památky „Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje ve

Velehrad“ (dále též: „NKP Velehrad“) ve smyslu nařízení vlády č. 170/2008 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky a v Ústředním seznamu kulturních památek je NKP Velehrad vedena pod č. rejstříku 337.

Záměrem žadatele je provést celkovou obnovu stávající ohradní zdi bývalého cisterciáckého kláštera ve Velehradě, která se nachází na pozemcích parc. č. 4, 29, 31, 33, 34 k. ú. Velehrad, a to se všemi jejími částmi, tj. včetně pilířů, s hlavami, dále dvoukřídlé kovové brány s plotovými díly na podezdívce na západní straně areálu býv. kláštera, 2 kusů kamenných koulí na úseku ohradní zdi přiléhajícímu na západní straně ke kapli sv. Jana Nepomuckého, branky v jižním úseku ohradní zdi a dvou litinových váz na pilířích u této branky. Ohradní zeď, včetně brány a branky a zdobných prvků, dle předložené dokumentace členěné na úseky ozn. č. 7 až 11, je ve velmi špatném stavebně technickém stavu z důvodu dlouhodobé neúdržby. Ohradní zeď tvoří jeden funkční celek, který je však nejednotný z hlediska stavebnětechnického a architektonického řešení, dále rozdílný z hlediska historické a památkové kvality konstrukcí. Řešený úsek ohradní zdi lze rozdělit na několik dílčích částí:

- I. Úsek č. 1 (v předložené dokumentaci značeno jako zeď č. 10 a č. 11) - úsek navazující na kapli sv. Vendelína po poslední pole ohrazení u kaple sv. Jana Nepomuckého, včetně vjezdové brány s plotovými díly na podezdívce, přičemž k tomuto úseku náleží také část ohradní zdi na pozemku parc. č. 5 k. ú. Velehrad, jež však není součástí NKP Velehrad.
- II. Úsek č. 2 (v předložené dokumentaci označeno jako zeď č. 9) - poslední pole v západní straně zdi navazující na kapli sv. Jana Nepomuckého.
- III. Úsek č. 3 (v předložené dokumentaci značeno jako zeď č. 8 a č. 7) - úsek zdi od kaple sv. Jana Nepomuckého podél potoka po novou vjezdovou bránu a hranici parc. č. 29 k. ú. Velehrad včetně vstupní branky s litinovými vázami na pilířích branky.

Ohradní zeď areálu býv. cisterciáckého kláštera je významnou součástí areálu NKP Velehrad. Jedná se o autentickou, byť druhotně architektonicky upravenou, barokní konstrukci architektury areálu z období barokní výstavby v první polovině 18. století. Ohradní zeď měla již při svém založení, a má i v současné době, výraznou architektonickou funkci reprezentativního vstupního prostoru do areálu kláštera, kterému dominuje vjezdová brána situovaná před převýšeným vstupním objektem areálu.

Část zdi označená v předložené dokumentaci **č. 10 a č. 11** vymezuje hranici býv. klášterního areálu na západě. Architektonicky i historicky ucelená část ohrazení je na jihozápadě napojena na kapli sv. Jana Nepomuckého, na severovýchodě na kapli sv. Vendelína. Asi v polovině úseku je prolomena vjezdem osazeným kovovou dvoukřídlou branou s pevnými plotovými díly po stranách na podezdívce. Zeď je z vnější strany omítaná omítkou s hrubozrnnou strukturou, pravidelně architektonicky rytmičována vyššími pilíři a mezilehlými poli. Koruna zdi je vyzděna na kant kladenými cihlami, spádována vně areálu, hladce omítaná, doplněná betonovou vrstvou, pilíře jsou opatřeny kamennými hlavicemi. Zeď je opatřena nátěrem ve světlém šedo okrovém odstínu. Z vnitřní strany je plocha zdiva členitější, omítky z velké části degradovány nebo chybí úplně. Je odkryto režné cihelné zdivo, které vykazuje poruchy narušení struktury a vlhkosti. Z vnitřní strany zdi jsou patrná torza starších stavebních detailů konstrukcí. Jedná se o sloupky zakončené rozšiřujícími se náběhy, druhotně ukončené korunou z cihel, v řadě případů rozrušenou vypadlými prvky. U některých částí ohradní zdi je náletová zeleň, ta se místy nachází i přímo ve zdivu. Celý uvedený úsek ohradní zdi je v jádru své konstrukce torzem původní barokní zdi z první čtvrtiny 18. století. Druhotně, pravděpodobně počátkem 20. století, byla zeď snížena a architektonicky upravena do současné architektonické a konstrukční podoby. Podél parcely č. 4 se dochovaly na vnitřní straně zdi detaily starších konstrukcí náběhů arkádového barokního členění uvedeného staršího zdiva. Součástí úseku zdi č. 11 a 10 je dvoukřídlá vjezdová brána s fixními postranními poli osazenými na nízkém soklu s kamennou korunou. Konstrukci brány tvoří kovové zámečnické nebo kovářské prvky kombinované s litinou a plechem. Dekorativnost jednotlivých detailů odkazuje na uměleckořemeslné zpracování celé výplně a snahu o architektonické zdůraznění vjezdu, které je zdůrazněno konkávní linií ohrazení v místě vjezdu. Brána je opatřena černým nátěrem, místy korodujícím. Je patrná porucha soklové části pod jedním ze sloupů brány. Brána je významným architektonickým prvkem reprezentativního vstupu do areálu kláštera, vybudovaného v první polovině 19. století. Vlastní konstrukce brány by bylo dle tvarosloví možné zařadit do 18. nebo první poloviny 19. století.

Část zdi označená v předložené dokumentaci **č. 9** je jediným uceleným dochovaným úsekem původní barokní zdi z první čtvrtiny 18. století. Jedná se o poslední pole ohradní zdi bezprostředně navazující na kapli sv. Jana Nepomuckého. Tento úsek má zděnou konstrukci, z vnější strany areálu architektonicky členěnou lizénovým rámem, ukončenou segmentovým nadstavcem posazeným na profilovanou římsu. Nadstavec nese po stranách kamenné koule a v centru pole kruhové zrcadlo. Z vnitřní strany areálu je konstrukce bez architektonického

členění, v horní části je segmentová nika. Povrchová úprava této části konstrukce vykazuje značné poškození a existenci několika povrchových historických vrstev. Na základě architektonického tvarosloví a archivní podkladů lze tuto část ohrazení datovat do první poloviny 18. století. Tato drobná stavba byla pravděpodobně vystavěna jako branka pro vstup do areálu. Jedná se o autentickou barokní konstrukci s druhotnými úpravami jak konstrukce, tak povrchů. Druhotně došlo pravděpodobně k zazdění vstupu. Je nezbytné pohlížet na tento úsek zdi při její obnově se stejnými kritérii jako na kapli sv. Jana Nepomuckého, neboť tvoří s kaplí historicky a architektonicky jeden celek. Hodnota tohoto architektonického objektu je zvýšena pravděpodobným dochováním původních povrchových úprav, jejichž průzkum nebyl proveden.

Část zdi označená v předložené dokumentaci č. 7 a č. 8 tvoří úsek ohradní zdi navazující na objekt kaple sv. Jana Nepomuckého a vymezující areál býv. kláštera podél břehu potoka Salaška až po hranici pozemku parc. č. 29 k. ú. Velehrad na východní straně. Jedná se o nízkou zděnou konstrukci, ukončenou korunou z na plocho kladených cementových cihel. Z vnitřní strany areálu jsou patrná torza opěrných pilířů, z vnější ve spodní části oblouková cihelná římsa. Konstrukce je cihelná, opatřena omítkou místy degradovanou. Výška zdi byla pravděpodobně druhotně snížena. Tato část ohrazení má především funkci vymezení a ohrazení areálu bez výrazného architektonického pojednání. Součástí tohoto úseku je vstupní branka ukončující lávku přes potok Salašku. Vlastní konstrukce branky je novodobá zámečnická práce. Branka je vsazena do pilířů na nichž jsou usazeny kovové klasicistních vázy (19. století).

Dvoukřídlá kovaná brána včetně pevných polí v západní straně ohradní zdi, vázy na pilířích po stranách branky pro pěší a kamenné koule na nadstavci úseku zdi č. 9 jsou dílem uměleckořemeslné práce a tvoří nedílnou součást architektonické a výtvarné úpravy ohrazení kláštera.

Záměr obnovy ohradní zdi v částech 7, 8, 9, 10, 11 dle předložené dokumentace spočívá: v demontáži všech novodobých konstrukcí ve zdi (ocelové kotvy, konzoly apod.), v odstranění křovin a náletové zeleně z ohradní zdi a před ohradní zdí ve vzdálenosti cca 1000mm od líce zdiva, v přezdění narušených částí nebo úseků zdiva plnou pálenou cihlou na vápennou zdící maltu s trassem, v rozebrání narušeného pásu zdiva pod stávající hlavou a v novém přezdění dle nynější podoby a výšky z plné pálené cihly kladené na vápenocementovou maltu vylepšenou tekutou přísadou na bázi elastomeru ve vodní disperzi, v rozebrání stávající hlavy zídek z pálené cihly, betonové cihly a železobetonu a v provedení nové hlavy zídek (tvarová kopie původních cihelných hlav) z plné pálené cihly s původním sklonem, kladené na vápenocementovou maltu s přísadou na bázi elastomeru ve vodní disperzi, v doplnění chybějících částí (zdivo, hlava zdi, kapsy, chybějící cihly) plnou pálenou cihlou, v opatření povrchu hlav vápenocementovou omítkou v tl. 15mm, hlazenou hladítkem, s hydrofobním nátěrem a s olíčením v lomené bílé a světlém okru, v obnově kamenných stříšek na pilířích zdi, v jednom případě v její náhradě opět za kamennou stříšku, v odstranění stávající zavlhlé a zasolené omítky a v provedení nové vápenné s trassem, s finální povrchovou úpravou omítek renovační barvou na bázi silikátu s minerálními plnidly v odstínu lomená bílá, v provedení odkopu po obvodu zdi s následným vložením separační vrstvy (mezi terén a stávající zdivo) a drenáže ve štěrkopískovém obsypu vyústěné do vsaku, v opravě kovové branky v úseku č. 7 - jižní ohradní zeď, v provedení obnovy profilovaných prvků zdiva úseku č. 9 (římsy, lišty). Dále je zamýšleno provést restaurování litinových váz na pilířích v jižní ohradní zdi (u kovové branky), kovové dvoukřídlé brány a plotových dílů v úseku č. 11 (západní ohradní zeď) a dvou kamenných koulí na nadstavci úseku zdi č. 9. Záměrem je také provést niku, odskočením v omítce, k přiznání původního průchodu ve zdi v úseku č. 9 z vnitřní strany předmětného úseku ohradní zdi.

Komplex bývalého cisterciáckého kláštera ve Velehradě je nositelem výrazných památkových a kulturněhistorických hodnot. Tyto spočívají zejména v architektonickém výrazu, hmotové struktuře, materiálovém, hmotovém a tvarovém řešení jednotlivých stavebních prvků a konstrukcí a také v urbanistickém členění areálu. Je však třeba respektovat i charakter pohledových konstrukcí. Všechny tyto uvedené hodnoty spoluvytváří historickou podstatu NKP Velehrad. V uplynulých pěti letech prošla část areálu NKP Velehrad, a to ploch na severní a východní straně areálu, baziliky, částí interiéru býv. kláštera výraznou obnovou na základě komplexního architektonického záměru. Nyní je záměrem pokračovat v obnově areálu a v tomto řízení je předkládán záměr obnovy ohradních zdí kolem býv. kláštera.

Správní orgán si k žádosti o závazné stanovisko stavební a restaurátorské obnovy - areál Velehrad - SO 05 - Ohradní zeď, součást pozemků parc. č. 4, 29, 31, 33, 34 k. ú. Velehrad, vyžádal v souladu s ust. § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči žádost č.j. KUZL 15883/2016, ze dne 25.02.2016, písemné vyjádření příslušné odborné organizace státní památkové péče, v tomto případě Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Kroměříži (dále jen: „NPÚ-ÚOP“). Žádost o písemné vyjádření byla NPÚ-ÚOP

doručena dne 26.02.2016. NPÚ-ÚOP v písemném vyjádření č.j. NPÚ-373/15734/2016, ze dne 04.03.2016 (doručeno správnímu orgánu dne 07.03.2016, uvedl v části „I. Popis posuzovaných prací/dokumentace“ obsah záměru a předložené dokumentace. V části „II. Památkové a kulturně historické hodnoty posuzované věci dle současného stavu poznání, které by mohly být navrhovanou úpravou dotčeny“ NPÚ-ÚOP uvedl, stavebně technické zhodnocení stávajícího stavu jednotlivých úseků ohradní zdi. V části IV. „Dopad navrhovaných prací na zjištěné památkové hodnoty“ uvedl, že památková hodnota řešeného zděného oplocení spočívá nejen v urbanistické a architektonické funkci v souboru klášterního areálu, ale také v jeho konstrukčním a materiálovém řešení, které v sobě zachovává reliktů starší barokní konstrukce.

K jednotlivým úsekům zdi, výše označených I., II., III. NPÚ-ÚOP uvedl památkové a kulturně historické hodnoty jednotlivých úseků. V případě úseku I. - zdi č. 10 a č. 11, včetně vjezdové brány uvedl, že památkovou podstatu a významnou hodnotu tvoří architektonický vzhled reprezentativního vstupu čela a vstupu barokního areálu a současné konstrukční a materiálové řešení vlastního ohrazení. Zeď v sobě konzervuje starší autentickou barokní konstrukci upravenou do mladší architektonické formy. Mladší architektonickou a konstrukční úpravu zdi z počátku 20. století je možné, vzhledem k jejímu dlouhodobému (přes sto let) uplatnění v architektonické a pohledové rovině památky, hodnotit jako plnohodnotnou mladší vrstvu jejího stavebního vývoje, která by měla být zachována. Z hlediska památkové ochrany je tedy nezbytné zachovat stávající architektonické hmotové řešení zdi, původní konstrukce zdíva včetně detailů a reliktů starších staveních konstrukcí a materiálové podstaty. Druhotné převážně technické opravy, nerespektující původní konstrukční řešení, je nezbytné odstranit a nahradit rekonstrukcí starších konstrukčních detailů, které je možné z konstrukce zdíva odvodit. Uvedl, že při obnově struktury a barevnosti povrchové úpravy zdi je třeba vycházet především z nálezů povrchové úpravy posledního pole oplocení a obou kaplí sv. Jana Nepomuckého a sv. Vendelína, s nimiž budou tvořit jeden celek. K úseku II. - zeď č. 9 - poslední pole v západní straně zdi navazující na kapli sv. Jana Nepomuckého NPÚ-ÚOP v bodě IV. písemného vyjádření uvedl, že tento úsek má vysokou památkovou hodnotu spočívající v autentičnosti původní barokní konstrukce, která se dochovala s historickou povrchovou úpravou umožňující ověřit nové poznatky a zjištění. Specifičnost této konstrukce je umocněna bezprostřední stavební i architektonickou vazbou na kapli sv. Jana Nepomuckého. Na tomto úseku zdíva byl proveden průzkum barevnosti, který prokázal monochromní světle okrový nátěr. K úseku III. - zeď č. 7 a č. 8 má spíše technický a doplňující charakter. Památková hodnotná konstrukce těchto částí ohradní zdi, vedle její urbanistické funkce, spočívá v jejím historickém materiálovém a konstrukčním řešení, které je zde dochováno a při opravách je třeba druhotné úpravy a materiály nahradit tradičním řešením, především se jedná o materiálové řešení koruny zdi, nevhodné cementové a neprodyšné povrchové omítky.

Dále NPÚ-ÚOP v této části písemného vyjádření uvedl, že po seznámení s obsahem předkládané dokumentace ji lze doporučit k realizaci a k realizaci NPÚ-ÚOP uvedl podmínky v bodech 1. a 2.

V bodě 1. NPÚ-ÚOP uvedl, že v úseku č. 9 z vnitřní strany bude po odstranění omítek proveden průzkum zdíva k ověření jeho charakteru a konstrukčního řešení; případná realizace navrhované niky bude rozhodnuta až po tomto průzkumu, pokud to nálezová situace umožní. Bez průzkumu nelze realizaci niky doporučit. Správní orgán se s touto podmínkou NPÚ-ÚOP ztotožnil a ve výroku II. závazného stanoviska stanovil v souladu s NPÚ-ÚOP podmínku pouze **k další přípravě záměru, nikoli k realizaci**, přiznání původního průchodu v předmětné zdi nikou s tím, že po odstranění omítek bude proveden průzkum zdíva k ověření jeho charakteru a konstrukčního řešení a až na základě výsledků průzkumu bude případný záměr tvar původního průchodu možné přiznat, přičemž tento záměr bude předložen správnímu orgánu k vydání závazného stanoviska ve smyslu ust. § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Ke stanovení této podmínky vedla správní orgán ta skutečnost, že nebyl proveden podrobnější stavebně historický průzkum předmětného úseku zdi, který by prokázal podobu vstupu. Navrhovaná prezentace niky může být proto specifikovaná až po odstranění omítky a průzkumu struktury zdíva, přičemž nesmí dojít k žádným destruktivním zásahům do kompaktního zdíva.

V bodě 2. písemného vyjádření pro realizaci záměru NPÚ-ÚOP uvedl, že v části zdi č. 9 budou zachovány v maximální možné míře omítky na všech architektonických profilovaných prvcích tj. římsách a liště. Tato část konstrukce bude lokálně opravena a štukatérsky očištěna od druhotných nánosů a maleb, chybějící prvky doplněny omítkou a celoplošné odstranění omítek na zdívo je nepřipustné. Také s touto podmínkou se správní orgán ztotožnil, neboť všechny profilované prvky na předmětné zdi jsou historickým dokladem stavebního vývoje zdi, která je nejstarším úsekem zdi (barokní) a zůstala, i když zřejmě s částečnou úpravou, zachována. Dle podmínky, kterou správní orgán stanovil ve výroku I. závazného stanoviska lze musí být na zdi č. 9 zachovány omítky na všech architektonických profilovaných prvcích, tj. římsách a liště, tyto konstrukce lze pouze očistit od druhotných nánosů a maleb, lokálně tyto prvky opravit, ev. budou doplněny vápennou omítkou.

NPÚ-ÚOP také dále uvedl, kdo je oprávněn provádět restaurování uměleckořemeslných prvků. Správní orgán uvedl ve výroku III. závazného stanoviska, že se jedná v případě obnovy litinových váz na pilířích v jižní ohradní zdi (u kovové branky), kovové dvoukřídlé brány a plotových dílů v úseku č. 11 [západní ohradní zeď] a dvou kamenných koulí na nadstavci úseku zdi č. 9 o díla uměleckořemeslná ve smyslu ust. § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči. V rámci poučovací povinnosti dle ust. § 4 odst. 2 správního řádu upozorňuje správní orgán vlastníka, že obnova předmětných uměleckořemeslných děl musí být provedena restaurováním, které mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle ust. § 14a zákona o státní památkové péči, a to v souladu s Třídníkem specializací restaurátorských prací (Příloha č. 1 zákona o státní památkové péči), v tomto případě s kódem 3b a 3g. Je tedy právním předpisem, dle předchozí věty, stanoveno, kdo je oprávněn k restaurování kulturních památek a nelze povinnost uvedenou v písemném vyjádření NPÚ-ÚOP uložit ve správním řízení.

Požadavek NPÚ-ÚOP, aby v průběhu prací byly jednotlivé zásahy konzultovány s pracovníky NPÚ-ÚOP v Kroměříži a byly svolávány pravidelné kontrolní dny, správní orgán nemohl akceptovat, neboť ve smyslu ust. § 28 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči vykonává správní orgán dozor při obnově národní kulturní památky. Je tedy jeho povinností dohlížet nad provedením prací v souladu se zájmy státní památkové péče, zda jsou respektovány podmínky stanovené správním orgánem v závazném stanovisku vydaného k předmětnému záměru obnovy národní kulturní památky. Tuto povinnost nelze přenést na vlastníka kulturní památky. NPÚ-ÚOP ve smyslu ust. § 32 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči pak zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a dle ust. § 34 odst. 1 téhož zákona je NPÚ-ÚOP oprávněn vstupovat do objektů a na nemovitosti a vykonávat v nich odborný dozor. K požadavku NPÚ-ÚOP, aby byly restaurátorské práce podrobně fotograficky dokumentovány, správní orgán uvádí, že tento požadavek nebylo možné zahrnout do podmínek výroků závazného stanoviska, neboť NPÚ-ÚOP žádným způsobem nespecifikoval, jak a v jakém rozsahu je provádění podrobné fotodokumentace z hlediska zájmů státní památkové péče požadováno.

K záměru restaurování předmětných prvků jednotlivých úseků ohradní zdi býv. kláštera správní orgán ve výroku III. závazného stanoviska stanovil podmínku, že vlastník zajistí do 30 dnů od ukončení restaurování všech prvků odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Kroměříži, Sněmovní nám. 1/2, 767 01 Kroměříž, v rozsahu a s obsahem dle ust. § 10 odst. 4 vyhlášky. Předání závěrečné restaurátorské zprávy je nezbytné pro kontrolu úspěšnosti restaurátorského zásahu v průběhu času a také pro další péči o předmětnou součást NKP Velehrad. Správní orgán stanovil v podmínce pro odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy také lhůtu, v níž má být závěrečná restaurátorská zpráva NPÚ-ÚOP předána. Stanovenou lhůtu 30 dnů od ukončení restaurování předmětných prvků považuje správní orgán za přiměřenou vzhledem k rozsahu prací.

Správní orgán posoudil v řízení všechna zjištění a podklady samostatně i ve vzájemných souvislostech, včetně písemného vyjádření NPÚ-ÚOP, a konstatoval, že zamýšlený záměr stavební a restaurátorské obnovy - areál Velehrad, SO 05 - Ohradní zeď, stavby na pozemcích parc. č. 4, 29, 31, 33, 34 k. ú. Velehrad, jako součásti NKP Velehrad, dle předložené dokumentace lze realizovat při dodržení podmínek uvedených ve výrocích I., II. III. Při dodržení předmětných podmínek závazného stanoviska nebude záměr obnovy ohradní zdi a restaurování navrhovaných prvků dle předložených dokumentací v rozporu se zájmy státní památkové péče.

V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu správní orgán výzvou č.j. KUZL 18204/2016, ze dne 08.03.2016, vyrozuměl žadatele, že bylo ukončeno shromažďování podkladů pro vydání závazného stanoviska v předmětné věci a vyzval žadatele k seznámení se s podklady pro závazné stanovisko a vyjádření se k nim před jeho vydáním. Výzva byla žadateli doručena dne 09.03.2016. Žadatel v podání, učiněném u správního orgánu dne 10.03.2016, uvedl, že se vzdává práva na seznámení s podklady pro vydání závazného stanoviska. Správní orgán tedy mohl závazné stanovisko vydat.

Vzhledem k tomu, že se záměr dotkne území s archeologickými nálezy, upozorňuje správní orgán:

1. Ve smyslu ust. § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči je stavebník již od doby přípravy stavby, má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, povinen tento záměr oznámit Archeologickému ústavu umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Dále je povinnost dodržet ust. § 23 zákona o státní památkové péči.

2. Stavebník je povinen při stavební činnosti v případě neočekávaného nálezu postupovat v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Poučení:

Podle § 149 odst. 1 správního řádu není závazné stanovisko samostatným rozhodnutím ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat. Jeho obsah je závazným podkladem pro rozhodnutí příslušného stavebního úřadu.

Podle ust. § 149 odst. 5 správního řádu lze nezákonné závazné stanovisko zrušit nebo změnit v přezkumném řízení, k němuž je příslušný nadřízený správní orgán správního orgánu, který vydal závazné stanovisko.

Otisk razítka

PhDr. Romana Habartová
vedoucí odboru kultury a památkové péče

zast.

Ing. Alenou Pospíšilovou
vedoucí oddělení památkové péče

Dokument je opatřen elektronickým podpisem

Dále obdrží:

- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Kroměříži, Sněmovní nám. 1/2, 767 01 Kroměříž
- Městský úřad Staré Město, odbor stavebního úřadu a územního plánu, Nám. Hrdinů 100, 686 03 Staré Město

